ISSN -2583-147X(P), Vol.- 8, Issue No. IX, December 2022
Bastabatara Pariprakash Prachee
Peer Reviewed and Referred Research Journal

ଓଡ଼ିଆ ସ୍ତମ୍ଭରଚନା ଓ ସ୍ତମ୍ଭକାର: ଏକ ପରିଚୟାତ୍ମକ ଆଲେଖ୍ୟ

ଶଙ୍ଖଚୂଳ ଦାସ

ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପତ୍ରପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶନର ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ଗୌରୀଶଙ୍କର ରାୟଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ 'ଉତ୍କଳ ଦୀପିକା', ଫକୀରମୋହନ ସେନାପତି ଓ ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ସମ୍ପାଦକତ୍ୱରେ 'ବାଲେଶ୍ୱର ସମ୍ବାଦବାହିକା' (୧୮୬୬), ରାଜା ବୈକୁଣ୍ଠନାଥ ଦେଙ୍କ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତାରେ 'ଉତ୍କଳ ଦର୍ପଣ' (୧୮୭୩), ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ 'ଉତ୍କଳ ମଧୁପ', ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ସାଧୁ ଚରଣ ରାୟଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ 'ପ୍ରଦୀପ' (୧୮୮୫), 'ନବସମ୍ବାଦ' (୧୮୮୫), 'ଆଶା' (୧୮୮୮), ନୀଳମଣି ବିଦ୍ୟାରତ୍ନଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ 'ସମ୍ବଲପୁର ହିତୈଷିଣୀ, (୧୮୮୯), ମୟୁରଭଞ୍ଜ ମହାରାଜା ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତାରେ 'ଉତ୍କଳ ପ୍ରଭା' (୧୮୯୧), ବିଶ୍ୱନାଥ କରଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ 'ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ' (୧୮୯୭) ଆଦି ପତ୍ରପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶିତ । ଏହି ପତ୍ରିକାଗୁଡ଼ିକରେ ବିଭିନ୍ନ ଲେଖକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗଳ୍ପ, କବିତା, ପ୍ରବନ୍ଧ, ଉପନ୍ୟାସ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିଲା ।

ଉତ୍କଳ ଦୀପିକା' ଓ 'ବୋଧଦାୟିନୀ ଓ ବାଲେଶ୍ୱର ସମ୍ବାଦବାହିକା'ରେ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ, ଦେଶୀୟ, ଆଂଚଳିକ ବିଭିନ୍ନ ସମ୍ବାଦକୁ ଗଦ୍ୟ ଶୈଳୀରେ ଲେଖା ଯାଉଥିଲା ଯାହା ପ୍ରବନ୍ଧର ଭିତ୍ତିଭୂମି ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲା । ଏହା ପରେ 'ଉତ୍କଳ ଦର୍ପଣ' ରାଧାନାଥ ରାୟଙ୍କ 'ବିବେକୀ' ପ୍ରବନ୍ଧ ଧାରାବାହିକ ଭାବେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ 'ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ତାରା', 'ଶାସନ ପ୍ରଣାଳୀ', 'ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଗୃହ' ଆଦି ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିଲା । ସେହିପରି 'ପ୍ରଦୀପ'ରେ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ଦାସ 'ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଜାତୀୟ ସାହିତ୍ୟ', ସାଧୁଚରଣ ରାୟ 'ଜୀବନ କି ଅସାର' ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖିଥିଲେ ଓ 'ବିଜ୍ଞାନର ସହିତ ଧର୍ମର ସମ୍ବନ୍ଧ', 'ସନ୍ମାର୍ଗରେ ବୁଦ୍ଧିର ପରିଚାଳନା' ପ୍ରବନ୍ଧର ପ୍ରାବନ୍ଧିକମାନେ ନିଜ ନାମ ଗୋପନ ରଖିଥିଲେ । ସେ ସମୟର ପତ୍ରପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ଅଧିକାଂଶ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକରେ ଲେଖକଙ୍କ ନାମ ନଥିଲା । ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ଅନୁଷ୍ଠାନ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ନିଜ ନାମ ପ୍ରକାଶ ନକରି ଲେଖୁଥିଲେ । ମୁଖ୍ୟତଃ ତତ୍କାଳୀନ ସମୟରେ ସାହିତ୍ୟର ବିଭାଗୀକରଣ ପ୍ରତି ସ୍ୱଷ୍ଟତା ନଥିଲା । ଗଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟବା ଗଦ୍ୟ ରଚନା କହିଲେ ଏହି ସମୟରେ ପ୍ରବନ୍ଧଧର୍ମୀ ରଚନା ବୁଝାଯାଉଥିଲା । ତେଣୁ ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ପ୍ରକାଶିତ କିଛି ଗଦ୍ୟଧର୍ମୀ ଲେଖାରେ ସ୍ତମ୍ଭର ସ୍ୱରୂପ ଆଂଶିକ ଭାବେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରବନ୍ଧରୁ ସ୍ତମ୍ଭରଚନା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରୂପ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ଗୋପାଳଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରହରାଜ ସ୍ତମ୍ଭ (ସ୍ତନ୍ ଭ ବାସ୍ତମ୍ଭ ଧାତୁ + ଭାବ, ଅ)ର ଅର୍ଥ ଦେଇଛନ୍ତି, ଖମ୍ବ, ଖୁଣ୍ଟ ପରି ନିଶ୍ଚଳ ଭାବେ ଅବସ୍ଥାନ ବାଖୁଣ୍ଟ, ଦେହର ଅଚୈତନ୍ୟ ସ୍ଥିତାବସ୍ଥା କିନ୍ତୁ ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ପ୍ରକାଶିତ ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍ତମ୍ଭ ବିଷୟରେ ଧାରଣା ହେଲାଭଳି କିଛି ଶବ୍ଦ ଉଲ୍ଲେଖ କରିନାହାଁନ୍ତି ।

ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ସାପ୍ତାହିକ ଓ ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ଯାହା ଓଡ଼ିଆ ସ୍ତମ୍ଭ ରଚନାର ସୃଷ୍ଟି ଓ ବିକାଶରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ୧୯୧୩ ମସିହା ଅପ୍ରେଲ ୧୩ ତାରିଖରୁ ଶଶିଭୂଷଣ ରଥଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ 'ଆଶା' ବ୍ରହ୍ମପୁରରୁ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଥିଲା ଏବଂ ୧୯୨୮ ମସିହା ଅପ୍ରେଲ ୧୩ ରୁ ଦୈନିକ ଭାବେ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ଏହା ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ସୌଭାଗ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରିଛି । ୧୯୧୯ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ୧୦ ତାରିଖରେ ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ ପୁରୀର ସତ୍ୟବାଦୀରୁ 'ସମାଜ' ଖବରକାଗଜର ପ୍ରକାଶନର ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ପ୍ରଥମେ ସାପ୍ତାହିକ ଭାବେ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ୧୯୩୦ ମସିହାରେ ଦୈନିକ ଭାବେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି ।

ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏହାର ସମ୍ପାଦକ ଭାବେ ପଣ୍ଡିତ ଲିଙ୍ଗରାଜ ମିଶ୍ର, ରାଧାନାଥ ରଥ, ମନୋରମା ମହାପାତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର' ସମ୍ବାଦପତ୍ର ୨ ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୨୩ ରେ ବାଲେଶ୍ୱରରୁ ସାପ୍ତାହିକ ଭାବେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କଲା । ପରେ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରେସ ଅର୍ଡିନାନ୍ସକୁ ବିରୋଧ କରି ୨୮ ଡିସେମ୍ବର ୧୯୩୦ ରେ ଏହାର ପ୍ରକାଶନ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ପୁଣି ୦୮ ଅଗଷ୍ଟ ୧୯୪୭ରୁ ଦୈନିକ ଖବରକାଗଜ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । ବାଳକୃଷ୍ଣ କରଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ ୧୯୪୭ରେ ଅର୍ଦ୍ଧ ସାପ୍ତାହିକ ଭାବେ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ୧୯୫୦ରେ ସାପ୍ତାହିକ ଓ ୧୯୫୧ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୫ ତାରିଖରୁ ଦୈନିକ ଭାବେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା । ଏହାପରେ ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତାରେ 'କଳିଙ୍ଗ' (୧୯୬୦), ବିରେନ ମିତ୍ରଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ 'ଜନଶକ୍ତି', ଶ୍ରୀ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ସିଂହଦେଓଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ 'ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର' (୧୯୬୬), ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ରଞ୍ଜନ ପଣ୍ଡାଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ 'ଅଗ୍ନିଶିଖା', ତ୍ରିବିକ୍ରମ ତ୍ରିପାଠୀଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ 'କୋଶଳ' (୧୯୭୦), ସମାଜବାଦୀ ସୋସାଇଟି ତରଫରୁ 'ଧରିତ୍ରୀ' (୨୪.୧୧.୧୯୭୪), ଶ୍ରୀ ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ବଳଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ 'ପ୍ରଗତିବାଦୀ' (୧୯୭୯), ସୌମ୍ୟରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ 'ସମ୍ବାଦ' (୦୪.୧୦.୧୯୮୪), ଅଶୋକ କୁମାର ପଣ୍ଡାଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ 'ଡାକରା' (୧୯୮୭), ସାତକଡି ହୋତାଙ୍କ ସମ୍ପାଦନାରେ 'ସମୟ' (୧୯୯୬), ଆଦି ସମ୍ବାଦପତ୍ର ପ୍ରକାଶିତ । କାଳକ୍ରମେ ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ଆକାର ଓ ରୂପରେ ଅନେକ ପ୍ରକାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉଛି । ସମ୍ପାଦକୀୟ ପୃଷ୍ଠା ସହିତ ଖେଳ ପୃଷ୍ଠା, ରବିବାରର ବିଶେଷ ପୃଷ୍ଠା ଆଦି ଖବରକାଗଜର କଳେବର ବୃଦ୍ଧି କରୁଛି । ନିମ୍ନରେ ଓଡ଼ିଆ ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ସ୍ତମ୍ଭ ଲେଖୁଥିବା ଓ ଲେଖିଥିବା ସ୍ତମ୍ଭକାର ଓ ସ୍ତମ୍ଭ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଗଲା ।

ରାଧାନାଥ ରଥ (୧୮୯୬-୧୯୯୮) : ରାଧାନାଥ ରଥ ଓଡିଶାର ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ସାମ୍ବାଦିକ । ସେ 'ସମାଜ' ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ସମ୍ପାଦନା ସହ ଦୀର୍ଘଦିନରୁ ଜଡ଼ିତ । ୧୯୪୪ ମସିହାରେ 'ସମାଜ' ର ଯୁଗ୍ମ-ସମ୍ପାଦକ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ଏବଂ ୧୯୪୬ରୁ ୧୯୯୮ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 'ସମାଜ'ର ସମ୍ପାଦକ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟଭାର ତୁଲାଇଛନ୍ତି । ଏହି ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ଦୀର୍ଘ ୨୨ ବର୍ଷ ଧରି ତାଙ୍କର ସାପ୍ତାହିକ ସ୍ତମ୍ଭ 'ଝିଟିପିଟି କହେ' ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ୧୯୬୨ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୭ ତାରିଖ ରବିବାର ଦିନ ପ୍ରଥମେ 'ଝିଟିପିଟି କହେ' ସ୍ତମ୍ଭ ସମାଜ ପୃଷ୍ଠାରେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କଲା । ଲେଖକ ନିଜର ପ୍ରକୃତ ନାମକୁ ଗୁପ୍ତ ରଖି 'ଅଣାକାର' ଛଦ୍ମନାମ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ । ଏହି ସ୍ତମ୍ଭରେ ସରଳ ସାବଲୀଳ ଭାଷା ମାଧ୍ୟମରେ ଓଡ଼ିଶାର ସଂସ୍କୃତି, ସଭ୍ୟତା ସହ ଜଡ଼ିତ ଥିବା ଅନେକ ବୋଲି, ଗାଉଁଲି ଗୀତ, ଲୋକମୁଖରେ ପ୍ରଚାରିତ ଗଳ୍ପକୁ ତତ୍କାଳିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଉପସ୍ଥାପନା କରାଯାଇଛି । ଏହା ସହିତ ସମକାଳୀନ ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ, ରାଜନୈତିକ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିଛନ୍ତି । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଅନ୍ୟାୟ, ଅତ୍ୟାଚାର, ଦୁର୍ନୀତି, ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର ତଥା ସରକାରଙ୍କ ଜନବିରୋଧି ନୀତିକୁ ତୀବ୍ର ସମାଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି ଏହି ସ୍ତମ୍ଭ ମାଧ୍ୟମରେ ।

ସ୍ତମ୍ଭଗୁଡ଼ିକୁ ଅଧିକ ଆକର୍ଷଣୀୟ ଓ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସେ ସେଥିରେ ଅନେକ ଲୋକ ପ୍ରଚଳିତ ଢ଼ଗଢ଼ମାଳୀ, ନୀତିବଚନ ତଥା ପୁରାଣ, ଇତିହାସ, ବେଦ, କାବ୍ୟକବିତାରୁ ବହୁ ଆଖ୍ୟାନ, ଉପାଖ୍ୟାନ, ପଦକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଛନ୍ତି । ସେଗୁଡ଼ିକର କେତୋଟି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ହେଉଛି, "କିସ ପୁଣି ଦେଖା ନଯାଏ/ ଜିଇଥିଲେ ଜୀବରେ ।/ ବିଷମ ସମସ୍ୟା ସାଧନ ହେବଏହି ଠାବରେ, ଇତ୍ୟାଦି । ଏହାର ପ୍ରୟୋଗ ଫଳରେ ତାଙ୍କ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ପାଠକଙ୍କୁ ବେଶ୍ ଆକୃଷ୍ଟ ଓ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରିଛି । ଏପରିକି ତାଙ୍କ ସ୍ତମ୍ଭର ଶୀର୍ଷକ ନିର୍ବାଚନରେ ମଧ୍ୟ ଲୋକ ପ୍ରବଚନ, ଲୋକବାଣୀର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି 'ଏକତାରେ ବଂଚିବା, ବିବାଦରେ ବୁଡ଼ିବା', 'ଶ୍ରୋତା ବକ୍ତା କେହି ନାହିଁ, ରୋଦନ କରୁ କାହିଁ ପାଇଁ,' ଇତ୍ୟାଦି । ଏହି ସ୍ତମ୍ଭରେ ବିଜ୍ଞାନର ଜଟିଳ ତଥ୍ୟର ଅବତାରଣା ଠାରୁ ଶରୀରତତ୍ତ୍ୱ, ଗଣିତ, ସଂସ୍କୃତ, ଇଂରାଜୀ ସବୁ ବିଷୟରେ ପାଠକମାନେ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରୁଥିଲେ । ପ୍ରକୃତରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ ଅର୍ଦ୍ଧଶତାବ୍ଦୀରେ ସାମାଜିକ, ରାଜନୀତିକ, ଅର୍ଥନୀତିକ ଆଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଘଟିଥିବା ଅନେକ ଘଟଣା ବିଷୟରେ ଏଥିରୁ ସୂଚନା ମିଳେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ତାଙ୍କର 'ଝିଟିପିଟି କହେ'ର କେବଳ ୧୦୦ଟି ସ୍ତମ୍ଭକୁ ପୁସ୍ତକ ଆକାରରେ ସଂକଳିତ କରି ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ସାମ୍ବାଦିକ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାପାତ୍ର ୧୯୯୬ ମସିହାରେ ।

ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ (୧୮୯୯-୧୯୮୭): ଓଡ଼ିଶାର ଆଗଧାଡ଼ିର ରାଜନୀତିଜ୍ଞ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହାତାବ ଜଣେ ସାମ୍ବାଦିକ ଓ ସାହିତ୍ୟିକ ଭାବରେ ବେଶ୍ ପରିଚିତ । ତାଙ୍କ ସମ୍ପାଦିତ 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର'

ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ସେ ୧୯୪୭ ମସିହାରୁ 'ଗାଁ ମଜଲିସ୍' ସ୍ତମ୍ଭ ରଚନା କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । 'ମଜଲିସ୍' ଏକ ଯାବନିକ ଶବ୍ଦ । ଏହାର ଅର୍ଥ ସଭା ବା ସମାରୋହ । ଗାଁ ଲୋକମାନଙ୍କ ସଭାକୁ ଗାଁ ମଜଲିସ୍ କୁହାଯାଏ । ମୋଗଲ ରାଜତ୍ୱ ସମୟରେ ଏହି 'ମଜଲିସ୍' ଶବ୍ଦର ବହୁଳ ପ୍ରଚଳିତ ଥିଲା । ସେଏହି 'ମଜଲିସ୍' ଶବ୍ଦକୁ ନିଜ ସ୍ତମ୍ଭର ଶୀର୍ଷକ ଭାବେ ଚୟନ କରି ଓଡ଼ିଆ ସ୍ତମ୍ଭ ରଚନା ପରମ୍ପରାରେ ନୂତନ ଅଧ୍ୟାୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏହି ସ୍ତମ୍ଭ ଗୁଡ଼ିକ ଛଅଟି ପୁସ୍ତକରେ ସଙ୍କଳିତ ହୋଇ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଅନେକ ବ୍ୟାପାର ସହ ଗାଁ ଟାଉଟର, ମହାଜନ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ପାଣି ସମସ୍ୟା, ପଂଚାୟତ ଓ ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଗ୍ରାମ ସଫେଇ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲେ । ମହତାବ ପ୍ରାୟ ଲେଖାରେ ସ୍ୱଦେଶୀ, ସ୍ୱାବଲମ୍ବନ ଓ ସ୍ୱାଭିମାନ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉଥିଲେ । 'ଗାଁ ମଜଲିସ' ସ୍ତମ୍ଭ ରଚନାର ଆରମ୍ଭରେ ଶୀର୍ଷକ ଦେଉ ନଥିଲେ ପରେ ଲେଖାର ଶୀର୍ଷକ ଦେବା ଆରମ୍ଭ କଲେ ।

ରାଜନୀତି ସହ ସମ୍ପୃକ୍ତ ରହିବା ଫଳରେ ସେ ପଲ୍ଲୀବାସୀଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଓ ସେମାନଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନ ଉପଲବ୍ଧି କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ସାଧାରଣ ପାଠକଙ୍କୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ତତ୍କାଳୀନ ସମୟରେ ଦେଖା ଦେଇଥିବା ଭୂଦାନ ଆନ୍ଦୋଳନ, ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ, ବାତ୍ୟା ଓ ରାଜ୍ୟର ରାଜନୀତି, ସମାଜ ସଂସ୍କାର ପ୍ରଭୃତି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ସାହିତ୍ୟ, ସାଂସ୍କୃତିକ, ଧର୍ମୀୟ, ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବା ଦାର୍ଶନିକ ଚେତନା ସମ୍ବଳିତ ଅନେକ ଲେଖା ରହିଛି । ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚାଲିଥିବା ଦୁର୍ନୀତି, ଅନ୍ୟାୟ, ଅତ୍ୟାଚାର ତଥା ଯୌତୁକ, ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା, ଦେବ ମନ୍ଦିରରେ ଓ ଯଜ୍ଞାନୁଷ୍ଠାନରେ ହେଉଥିବା ବଳି ପ୍ରଥା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ୱରଉତ୍ତୋଳନ କରି ଜନ ଜାଗରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ସେହି ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରରେ 'ଫାସିଚାନ୍ଦ' ନାମରେ ଏକ ସାପ୍ତାହିକ ସ୍ତମ୍ଭ ସେ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ ତାଙ୍କର ବ୍ୟଙ୍ଗାତ୍ମକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ପ୍ରତିଫଳିତ ।

ସୁରେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି (୧୯୨୨-୧୯୯୦) : ୧୯୮୪ ମସିହାରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ର 'ସମ୍ବାଦ' ପ୍ରକାଶ ପାଏ ଓ ଏହାର ପ୍ରଥମ ସମ୍ପାଦକ ହେବାର ଗୌରବ ଲାଭ କରନ୍ତି କଥାକାର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି । ସେହି ଦିନଠାରୁ ସମ୍ପାଦକୀୟ ପୃଷ୍ଠାରେ 'ଶେଷସ୍ତମ୍ଭ' ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । ଏହି ସ୍ତମ୍ଭ ନଭେମ୍ବର ୧୯୮୪ ମସିହାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ନଭେମ୍ବର ୧୯୮୭ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଧାରାବାହିକ ଭାବେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଥିଲା । ତିନିବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାୟଏକଶହରୁ ଅଧିକ ସ୍ତମ୍ଭ ରଚିତ ହୋଇଛି । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏଗୁଡ଼ିକ ସଙ୍କଳିତ ହୋଇ ପୁସ୍ତକ ଆକାରରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ଏହାର ସୃଷ୍ଟି ଆକସ୍ମିକତା ଓ ଆବଶ୍ୟକତାରୁ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ । 'ଶେଷ ସ୍ତମ୍ଭ'ର ଆରମ୍ଭ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସେ ବିଶେଷତଃ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ପର୍କିତ ଚର୍ଚ୍ଚା କରୁଥିଲେ । ପରେ ପାଠକଙ୍କ ଆଗ୍ରହ ଓ ଅନୁରୋଧ ରକ୍ଷାକରି ସାହିତ୍ୟ ସମେତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅନୁଭୂତି, ସମାଜ, ଦର୍ଶନ, ଧର୍ମ, ସଂସ୍କୃତି ପ୍ରଭୃତି ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କଲେ ।

କେବଳ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ନୁହେଁ ଆମେରିକାନ୍ ସାହିତ୍ୟ, ୟୁରୋପୀୟ ସାହିତ୍ୟ, ମଧ୍ୟପ୍ରାଚ୍ୟର ସାହିତ୍ୟଓ ଭାରତର ପ୍ରାଦେଶିକ ସାହିତ୍ୟ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି । ନୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ଭଳି ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ପୁରସ୍କାର ସହିତ ଓଡ଼ିଶା ତଥା ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରସଙ୍ଗ ତାଙ୍କ ଲେଖା ପରିସରକୁ ଆସିଛି । ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ପର୍କିତ ତାଙ୍କ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି 'ଫକୀର ମୋହନ: ଗୋଠ ଓ ମଠ', 'ଓଡ଼ିଆ ଉପନ୍ୟାସର ଭୂମିକା', 'ଓଡ଼ିଶାରେ ଉର୍ଦ୍ଦୁ ଏକାଡେମୀ' । 'ଓଡିଆ ଭାଷା ଓ ଆମେ', 'ସଂସ୍କୃତିର ଯୁଗଳବନ୍ଦୀ ଓ ଆମ କଟ୍‌କୀଭାଷା' ଆଦି ତାଙ୍କର ଭାଷାଭିତ୍ତିକ ଲେଖା । ସେ ବୈଦେଶିକ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଲେଖିଥିବା ଲେଖା ମଧ୍ୟରେ 'ଚୀନ ସାହିତ୍ୟର ନୂତନ ରତ୍ନ', 'ବିଶ୍ୱ ସାହିତ୍ୟ', 'ନୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ଓ ତୃତୀୟ ବିଶ୍ୱ', 'ବେଇଜିଙ୍ଗ ଆକାଶରେ ଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ', 'ଗୋଦୋ ପାଇଁ ପ୍ରତୀକ୍ଷା' ଆଦି ପ୍ରଧାନ । ଓଡ଼ିଆ ଧାର୍ମିକ ଜୀବନ ଓ ପର୍ବପର୍ବାଣି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ସ୍ତମ୍ଭ ରଚନା କରିଛନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା 'ଅବୈଷ୍ଣବ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଶ୍ରୀଚୈତନ୍ୟ', 'ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଅଣସର', 'ଜଗନ୍ନାଥ ଜଣାଣ', 'ବୁଦ୍ଧ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା', 'କାର୍ତ୍ତିକ ମାହାତ୍ମ୍ୟ', 'ଦଶହରା', 'ମାଘସପ୍ତମୀ', 'ଦିପାବଳୀର ଅନ୍ଧକାର' । 'ସେରଲକହୋମସ୍ ଶତବାର୍ଷିକୀ', 'ଜନ୍‌ବିମସ୍ ଓ ନିମଚୌଡି', 'ବୁବୁନ୍ ଓ ମାଇକ ଟାଇସନ', 'ସିରାକୁଜ୍ ଓ ନବଦିଲ୍ଲୀ: ପ୍ଲାଟୋ ଓ ଗାନ୍ଧୀ' ସ୍ତମ୍ଭଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କୁ ନେଇ ଲେଖିଛନ୍ତି । ସାମାଜିକ ଜୀବନକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ସ୍ତମ୍ଭ ରଚନା କରିଛନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା 'ଓଡ଼ିଆ ବଜାରର ବରାମାଉସୀ', 'କନିଆଁ ଦେଖା', 'ଦୁଇବସ୍ତା ଚୁଡ଼ା', 'ବିଡ଼ାନାସୀର ଖୁଆ ପେଡ଼ାବାଲା', 'ନାରୀର ଶେଷ ପରିଚୟ',

'କିଶୋର ବାଳକର ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ପର୍କରେ' 'ଦାଢ଼ି ବନାମ ନିର୍ଦାଢ଼ି ଆଦି ।

ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ ଦାସ (୧୯୨୩-୨୦୧୧): ଓଡ଼ିଆ ସ୍ତମ୍ଭ ରଚନା ବିଭାଗକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିବାରେ ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ ଦାସ ବଳିଷ୍ଠ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ସେ ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ସ୍ତମ୍ଭ ରଚନା କରିବା ସହିତ 'ଧରିତ୍ରୀ' ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ୧୯୭୫ ରୁ ୧୯୮୭ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତରେ ଜରୁରୀକାଳୀନ ଅବସ୍ଥାରେ ସମ୍ପାଦକୀୟ ଲେଖିଛନ୍ତି ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ 'ସମ୍ପାଦକର ସ୍ତମ୍ଭ' ଶୀର୍ଷକରେ ଚାରୋଟି ପୁସ୍ତକ ୨୦୦୦ ରୁ ୨୦୦୧ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ମୁଖ୍ୟତଃ ସେ 'ପ୍ରଗତିବାଦୀ' ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ସ୍ତମ୍ଭ ଲେଖିବାରେ ଅଧିକାଂଶ ସମୟ ଓ ଶ୍ରମ ବିନିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ପ୍ରକାଶିତ ସ୍ତମ୍ଭ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି 'ନଖଦର୍ପଣେନ' (୧୯୮୬), 'ଅରମ୍ୟ ରଚନା' (୧୯୮୬), 'ନେତା ଓ ନାରାୟଣ' (୧୯୯୦), 'ଆଉ ଏକ ଦୃଷ୍ଟିରେ' (୧୯୯୦), 'ହସ କେତେ କାନ୍ଦ କେତେ' (୧୯୯୯), 'ଅନାବନା ରଚନା' (୨୦୦୦), 'ଚର୍ମ ଘାରିଛି ସିନା' (୨୦୦୧), 'ପ୍ରୀତିରୁ ହୁଡ଼ିଲେ ଭୀତି' (୨୦୦୧), 'ବ୍ରହ୍ମ ତାତିଲାଣି ପରା' (୨୦୦୪), 'ଝାଉଁଳି ନପଡ଼ କେହି' (୨୦୦୫), 'କପିତୁ କାହିଁ ଅଇଲୁ' (୨୦୦୫), 'ଚେତନା ବଡ଼ ଅଡୁଆ'(୨୦୦୯) । 'ସମ୍ବାଦ'ରେ ପ୍ରକାଶିତ ତାଙ୍କର ଦୁଇଟି ସ୍ତମ୍ଭ ହେଉଛି 'ବିଶ୍ୱକୁ ଗବାକ୍ଷ' (୧୯୯୪) ଓ 'କାଳକୁ କଜ୍ଜ୍ୱଳ' (୧୯୯୫) । ତାଙ୍କ ଲେଖାରେ ମନୋବୈଜ୍ଞାନିକ, ସମାଜତାତ୍ତ୍ୱିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ପ୍ରତିଫଳିତ ଏବଂ ସେ ବର୍ତ୍ତମାନର ସମାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଦୋଷତ୍ରୁଟି, ବସ୍ତୁବାଦୀ କୈନ୍ଦ୍ରିକ ବ୍ୟକ୍ତି ଜୀବନକୁ କଠୋର ସମାଲୋଚନା କରନ୍ତି । ସେ ଜଟିଳ ଭାବକୁ ସରଳ ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି । ସେହି ଭାଷା ଭିତରେ ହାସ୍ୟ, ବ୍ୟଙ୍ଗ ଓ ଶ୍ଳେଷ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ଭାବରେ ଥାଏ ।

ଭାବଗ୍ରାହୀ ମିଶ୍ର (ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଭାବାନନ୍ଦ) (୧୯୩୩): ସେ ଓଡ଼ିଶା ତଥା ଭାରତରେ ଗାନ୍ଧୀବାଦୀ ମଣିଷ ଭାବେ ସୁଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜ୍ଜନ କରିଛନ୍ତି । ସେ ବିଭିନ୍ନ ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ନିୟମିତ ଭାବେ ସ୍ତମ୍ଭ ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସ୍ତମ୍ଭଗୁଡ଼ିକ ପାଂଚଟି ପୁସ୍ତକରେ ସଙ୍କଳିତ ହୋଇଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି 'ଗଣତନ୍ତ୍ର ମୋ ଦୃଷ୍ଟିରେ' (୧୯୮୧), 'ଆମ ଶାସନ ଆମ ସମାଜ-ମୋ କୈଫିୟତ୍'(୧୯୮୪), 'ରାଜନୀତି: ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ସଂସ୍କୃତି' (୧୯୮୬), 'ସାମ୍ବାଦିକର ସମ୍ବେଦନା-ସତ କହିବାକୁ କିଆଁ ଡରିବି'(୧୯୯୪), 'ଓଃ ରାଜନୀତି ସମ୍ପର୍କରେ'(୧୯୯୮), 'ବିକ୍ଷିପ୍ତ ରଚନା'(୨୦୦୨) । ଏହି ସ୍ତମ୍ଭ ଗୁଡ଼ିକରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମସ୍ୟା ଭୂସଂସ୍କାର, ଅର୍ଥନୀତିକ ସଂସ୍କାର, ସମାଜବାଦ, ରାଜ୍ୟ ପୁନର୍ଗଠନ, ସାମାଜିକ ସମସ୍ୟା, ଶିକ୍ଷା ଆଦି ସମ୍ପର୍କରେ ନିଜର ଚିନ୍ତାଧାରା ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ଏ ସମସ୍ତ ରଚନାଗୁଡ଼ିକ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ତତ୍‌କାଳୀନ ଘଟଣା ବା ପରିସ୍ଥିତିକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ରଚିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମ ସମାଜ, ଶାସନ, ରାଜନୀତିର କାଳାନୁକ୍ରମିକ ଆଲୋଚନା କରିବା ବେଳେ ଏହାର ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇ ନପାରେ । ତାଙ୍କର ଅଧିକାଂଶ ସ୍ତମ୍ଭରେ 'ଗାନ୍ଧୀ ଚିନ୍ତନ'ର ତାତ୍ତ୍ୱିକତା ଓ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତତାକୁ ପାଠକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଓ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ମହଲ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରନ୍ତୁ ବୋଲି ସେ ପ୍ରୟାସ କରି ଆସିଛନ୍ତି । ଏହା ସହିତ ନିର୍ଭୀକ ଭାବରେ ଗାନ୍ଧୀବାଦୀ ମାନଙ୍କର କର୍ମ ଯୋଜନାର ତ୍ରୁଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଅଙ୍ଗୁଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ବଳ (୧୯୩୩-୧୯୯୯): ଓଡିଆ ସାମ୍ବାଦିକତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ବଳ ଏକ ସୁପରିଚିତ ନାମ । ତାଙ୍କରି ସମ୍ପାଦନାରେ ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ର 'ପ୍ରଗତିବାଦୀ' ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ସେ 'ଅଭିମତ' ସ୍ତମ୍ଭରେ ଦଳିତ, ନିଷ୍ପେସିତ, ଖଟିଖିଆ ମଣିଷଙ୍କ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ରାଜନୀତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁ ଆଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସ୍ତମ୍ଭ ସଙ୍କଳିତ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି 'ଜୀବନଚର୍ଯ୍ୟା' (୨୦୦୦), 'ସ୍ୱପ୍ନର ଓଡ଼ିଶା' (୨୦୦୦), 'ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱ-ଅନ୍ୟ' (୨୦୦୦), 'ଚେତନାର ଚିତ୍ରକଳ୍ପ'(୨୦୦୧), 'ପୃଥିବୀ ପରିଭାଷା' (୨୦୦୨) । ତାଙ୍କରି ସ୍ତମ୍ଭ 'ଜୀବନୀଚର୍ଯ୍ୟା' ଶିରୋନାମାରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଗଦ୍ୟ ଆକାରରେ ଲିଖିତ ହେଉଥିଲା । ଜୀବନର ସାଧାରଣ ଘଟଣା ଠାରୁ ଦେଶବିଦେଶର ଅନେକ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ନେଇ ସେ ଲେଖିଥିଲେ । ଏହି ସ୍ତମ୍ଭର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶୀର୍ଷକରେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିଲା । 'ପବ୍ଲିକ ସ୍କୁଲ ଓ ବ୍ରେକଫାଷ୍ଟ' ଲେଖାରେ ସେ ନାମକରଣ ଓ ତା'ର ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ନଥିବା କଥାକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ଦେଶରେ ପବ୍ଲିକ ସ୍କୁଲ ରହିଛି । ଏହି ନାମକରଣରୁ ସାଧାରଣ ଭାବେ ଜଣାପଡ଼େ ଏହି ସ୍କୁଲରେ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ପିଲାମାନେ ପାଠ ପଢୁଥିବେ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ବଡ଼ବଡ଼ ଲୋକ ବା ଧନୀଲୋକର ପିଲାମାନେ ପଢ଼ନ୍ତି । ବିଦ୍ୟାଳୟ ପରିସରରେ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ ଓ ପିଲାମାନଙ୍କ କଥୋପକଥନକୁ ଉଦାହରଣ ଦେଇ କହନ୍ତି ଯେ ଓଡ଼ିଆ ପିଲା ସକାଳ ଜଳଖିଆ ଭାବେ ମୁଢ଼ି,

ଚୁଡ଼ା, ପିଠା, ପଖାଳ ଖାଉଥିବା ବେଳେ ତାହାକୁ ବ୍ରେକଫାଷ୍ଟ କହିବା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ ମନାକରି ବ୍ରେଡ୍, ବଟର, ଅମ୍ଲେଟ୍‌କୁ ବ୍ରେକଫାଷ୍ଟ କୁହାଯିବ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଅନେକ ଲେଖାରେ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ରାଜନେତା ଓ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତି ବ୍ୟଙ୍ଗ ରହିଛି । ସ୍ତମ୍ଭକାରଙ୍କ ଅନେକ ଲେଖା ଗଳ୍ପ ଛଳରେ ଲେଖାଯାଇଛି । କୌଣସି ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଅପେକ୍ଷା ସାଧାରଣ ପାଠକର ହୃଦୟକୁ ଛୁଇଁଚି । ଏହି ସ୍ତମ୍ଭଗୁଡ଼ିକ ୧୯୮୨ ମସିହାରୁ ୧୯୮୭ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିଲା ।

ମନୋଜ ଦାସ (୧୯୩୪-୨୦୨୧) : ସ୍ତମ୍ଭ ରଚନାକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିବାରେ ବାଗ୍ମୀ ମନୋଜ ଦାସଙ୍କ ଅବଦାନ ବିଶେଷ ଭାବରେ ରହିଛି । ତାଙ୍କର ବହୁପଠିତ ସ୍ତମ୍ଭ 'କେତେ ଦିଗନ୍ତ' ଓଡିଆ ସମ୍ବାଦ ସାହିତ୍ୟକୁ ନୂତନ ଦିଗ ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ଏହାପରେ ଦୁଇଟି ପୁସ୍ତକରେ ସଙ୍କଳିତ ହୋଇଛି । ପ୍ରଥମେ ଏହି ସ୍ତମ୍ଭ ୧୯୬୬ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶିତ ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ର 'ଜନଶକ୍ତି' ପ୍ରକାଶନ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବା ପରେ 'ସମାଜ'ରେ 'ସନ୍ଧାନ ଓ ସଙ୍କେତ' ଶୀର୍ଷକରେ ୧୯୬୯ ମସିହାରୁ ୧୯୭୪ ମସିହା ଯାଏଁ ବାହାରିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ୧୯୭୫ ରୁ ୧୯୮୪ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦଶବର୍ଷ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ର 'ଧରିତ୍ରୀ'ରେ । ଏହା ସହିତ ତାଙ୍କର ଆଉ ଗୋଟିଏ ସ୍ତମ୍ଭ 'ବିପୁଳାଚ ପୃଥ୍ୱୀ' ନାମ ବହନ କରି ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିଲା । ଏଗୁଡ଼ିକ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ଘଟଣାବଳୀ ଉପରେ ଲିଖିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ଐତିହାସିକ, ସାହିତ୍ୟିକ ମୂଲ୍ୟକୁ ଅଣଦେଖା କରି ହେବ ନାହିଁ । ବ୍ରହ୍ମପୁରରୁ ପ୍ରକାଶିତ ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ର 'ଅନୁପମ ଭାରତ'ରେ ୧୯୯୬ ମସିହାରୁ ୧୯୯୮ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପାଦକୀୟ ରଚନା କରୁଥିଲେ ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ 'ଅରଣ୍ୟ ଉଲ୍ଲାସ' ପୁସ୍ତକରେ ସଙ୍କଳିତ ହୋଇଛି । ଏଗୁଡ଼ିକ ସମଗ୍ର ଏକତ୍ର 'ସୃଜନୀ ସମଗ୍ର' ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡରେ ସଙ୍କଳିତ ହୋଇଛି ।

ଲେଖକ ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଓ ଶ୍ରୀମାଙ୍କ ଦର୍ଶନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ । ସେ ପଣ୍ଡିଚେରୀରେ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ଆଶ୍ରମ ଠାରେ ଅବସ୍ଥାନ କରି ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ରରେ ଇଂରାଜୀ ପ୍ରାଧ୍ୟାପକ ଭାବେ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରୁଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦଙ୍କ ଏକଶତ ଦଶମ ଜନ୍ମ ଦିବସରେ ତାଙ୍କୁ ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ଜ୍ଞାପନ ପୂର୍ବକ ସେ ରଚନା କରିଛନ୍ତି 'ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ-ସ୍ମରଣେ' । ଜଣେ ଜିଜ୍ଞାସୁଙ୍କ ଜୀବନ ଓ ଜଗତ ସମ୍ପର୍କିତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ଚିଠି ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ତାହା ସେ ଏଥିରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ଏହା ସହିତ ସମସାମୟିକ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଧର୍ମ, ବିଜ୍ଞାନ, ସାହିତ୍ୟ, ଦର୍ଶନ, ଅର୍ଥନୀତି, ସମାଜତତ୍ତ୍ୱ, ରାଜନୀତି, ଶିକ୍ଷା ଓ ସଙ୍ଗୀତ ଆଦି ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟରେ ନିଜର ଚିନ୍ତାଚେତନା ପ୍ରକଟ କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ତମ୍ଭରେ ଲେଖକ ଆମ ସମୟର ସମସ୍ୟା ସଙ୍କଟ, ଭଣ୍ଡାମି, ଗୁଣ୍ଡାମି, ମିଥ୍ୟା ଆସ୍ଫାଳନ, ସୁସମ୍ବାଦ, ବିସମ୍ବାଦ ଆଦିର ଏକ ଚିତ୍ର ଉପସ୍ଥାପନା କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ଗଳ୍ପଶୈଳୀର ଓ ବିଭିନ୍ନ କାହାଣୀ ମାଧ୍ୟମରେ ସେ ନିଜର ଭାବଧାରାକୁ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଶୀର୍ଷକଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଲେ ଅନୁଭବ ହେବ ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କାହାଣୀ । ସେଭଳି କେତୋଟି ଶୀର୍ଷକର ଉଦାହରଣ ହେଲା, ଏକ ନିଭୃତ ଜନପଦର କାହାଣୀ, ଦୁଇ ଆରୋଗ୍ୟ-ନିକେତନର କାହାଣୀ, ଏକ ଅଳୀକ ଚୁମ୍ବନର କାହାଣୀ, ଧନପତିଙ୍କ ଶେଷଇଚ୍ଛା, ସିଂହ ଶିକାର, ଇତ୍ୟାଦି । ତାଙ୍କ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ଗଳ୍ପ ଛଳରେ ଲେଖା ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ ବ୍ୟଙ୍ଗ, ଶ୍ଳେଷ ରହିଥାଏ ଯାହା ପାଠକଙ୍କୁ ଆତ୍ମସମୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଥାଏ ।

ବରେନ୍ଦ୍ର କୃଷ୍ଣ ଧଳ (୧୯୩୯-୨୦୧୬) : ସାମ୍ବାଦିକ ବରେନ୍ଦ୍ର କୃଷ୍ଣ ଧଳ ଓଡ଼ିଆ ସ୍ତମ୍ଭ ରଚନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ସ୍ତମ୍ଭକାର । ସ୍ତମ୍ଭ ରଚନାର ଆରମ୍ଭ 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର'ରୁ କରିଥିଲେ । ପରେ 'ସମ୍ବାଦ'ରେ ପ୍ରକାଶିତ ତାଙ୍କ ସ୍ତମ୍ଭ 'ମୁକ୍ତ ବିଚାର' ପାଠକଙ୍କ ମନରେ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ଏହି ଧାରାବାହିକ ସ୍ତମ୍ଭ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ପାଂଚଟି ପୁସ୍ତକରେ ସଙ୍କଳିତ । ଯଥା 'ମୁକ୍ତବିଚାର' (୧ମ ପର୍ବ) ୧୯୯୫, 'ମୁକ୍ତ ବିଚାର-ରାଜନୀତି, ସାହିତ୍ୟରେ, ସଂସ୍କୃତିରେ' (୨ୟ ପର୍ବ) ୧୯୯୬, 'ମୁକ୍ତ ବିଚାର-ସାହିତ୍ୟ, ସଂସ୍କୃତି, ଶାସନତନ୍ତ୍ର ଓ ରାଜନୀତିର ଭିତିରି କଥା' (୩ୟ ପର୍ବ) ୧୯୯୭, 'ମୁକ୍ତ ବିଚାର' (୪ର୍ଥ ପର୍ବ) ୧୯୯୯, 'ମୁକ୍ତ ବିଚାର' (୫ମ ପର୍ବ) ୨୦୦୦ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ତାଙ୍କର 'ଖୋଲା ବିଚାର' ଶୀର୍ଷକରେ ଆଉ ଏକ ଧାରାବାହିକ ସ୍ତମ୍ଭ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି । ଯାହା ଏକାଦଶ ପ୍ରସ୍ଥ ଅର୍ଥାତ୍ ଏଗାର ଖଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୁସ୍ତକରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ସାରିଛି । ଦୁର୍ନୀତିର ପର୍ଦ୍ଦାଫାଶ ହେଉ, ଅମଲାତନ୍ତ୍ରର ଦୁର୍ବଳତା ହେଉ ଯେକୌଣସି ବିଷୟରେ ନିର୍ଭୀକ ଭାବେ ଜନସାଧାରଣ ତଥା ପାଠକବର୍ଗଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆଲୋଚନା କରି ମତାମତ ରଖିଥାନ୍ତି । 'ସମ୍ବାଦ' ସମେତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମ୍ବାଦପତ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ରାଜନୀତିକ, ସାମାଜିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ, ଆର୍ଥନୀତିକ, ସାମାଜିକ ସମସ୍ୟା ସମ୍ବଳିତ ଆଲୋଚନା ମାନ ଲେଖି ସମ୍ବାଦ ସାହିତ୍ୟକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିପାରିଛନ୍ତି । ଲେଖକ

ବୃତ୍ତିରେ ସାମ୍ବାଦିକ ତେଣୁ ସେ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜନୀତିକ, ଅର୍ଥନୀତିକ ଓ ସାମାଜିକ ଜୀବନ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା, ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି, ଅମଲାତନ୍ତ୍ର ତଥା ପ୍ରଶାସକ ମାନଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ଆଚରଣ, କାର୍ଯ୍ୟଶୈଳୀ ବିଷୟରେ 'ମୁକ୍ତବିଚାର' ସ୍ତମ୍ଭରେ ଯୁକ୍ତି ଓ ପ୍ରାମାଣିକତା ସହିତ ନିଜର ମତାମତ ଉପସ୍ଥାପନା କରିଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କୁମାର ତ୍ରିପାଠୀ (୧୯୪୫) : ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କୁମାର ତ୍ରିପାଠୀ ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ ସୁପରିଚିତ ଭାଷାବିତ୍ । ସେ 'ସମ୍ବାଦ'ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସ୍ତମ୍ଭ 'ଭାଷା ଭାବନା' ୧୯୯୬ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ପ୍ରଥମ ସପ୍ତାହରୁ ୧୯୯୮ ମାର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକାଶିତ କରିଥିଲେ । ସେ ଭାଷାଭିତ୍ତିକ ନାନା ବିଷୟକୁ ସାଧାରଣ ପାଠକର ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ଭଳି ସରଳ ଭାଷାରେ ଲେଖୁଥିଲେ । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଶୁଦ୍ଧ ବ୍ୟବହାର ଓ ପ୍ରୟୋଗ, ବ୍ୟାକରଣ ଜ୍ଞାନ, ଭାଷା ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଦିଗରେ ଏହି ସ୍ତମ୍ଭରେ ଶିକ୍ଷା ରହୁଥିଲା । ସର୍ବଦା ଭାଷାର ସ୍ଥିତି ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ । କାଳକ୍ରମେ ପୃଥିବୀର ଅନେକ ଭାଷା ଲୁପ୍ତ ହୋଇଗଲାଣି । ଭାଷା ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଭାଷାର ସ୍ଥିତି ନିର୍ଭର କରେ । ସ୍ତମ୍ଭକାର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ରବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥିତି ଅବସ୍ଥାକୁ ନେଇ ଚିନ୍ତିତ । ଏ ସ୍ତମ୍ଭଗୁଡ଼ିକ ସଙ୍କଳିତ ହୋଇ ୨୦୦୭ ମସିହାରେ ପୁସ୍ତକର ଆକାରରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ।

ଓଡ଼ିଆ ସ୍ତମ୍ଭ ରଚନାର ପରମ୍ପରାରେ ବହୁ ସ୍ତମ୍ଭକାରଙ୍କର ଅନେକ ପ୍ରକାରର ସ୍ତମ୍ଭ ବିଭିନ୍ନ ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ସମ୍ପାଦକୀୟ ପୃଷ୍ଠାରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉ । ସେଗୁଡ଼ିକର ସୁଚନାତ୍ମକ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଦେବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଛି । ଅଧ୍ୟାପକ ବିଶ୍ୱରଞ୍ଜନଙ୍କ 'ରଂଜନ ରଶ୍ମି' ସ୍ତମ୍ଭ 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର'ରେ ଓ 'ତୀରତରଙ୍ଗ' ସ୍ତମ୍ଭ 'ସମ୍ବାଦ'ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ତାଙ୍କର ସ୍ତମ୍ଭ ସଙ୍କଳିତ ପୁସ୍ତକ ଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି, 'ପତ୍ର ଓ ପ୍ରତିଧ୍ୱନି' (୧୯୮୧), 'ଗଣତନ୍ତ୍ରର ରୂପ ଓ ରୂପାନ୍ତର' (୧୯୯୬), 'ଢ଼ିଙ୍କିଶାଳରୁ ଢେଙ୍କାନାଳ' (୧୯୯୬), 'ଆମ ନେତାଜୀ'(୧୯୯୮), 'ବାତ୍ୟା ଓଡ଼ିଶୀ' (୨୦୦୦), 'ତୀରତରଙ୍ଗ' (୨୦୦୨), ଓ 'ଗହ୍ୱର ନାମ ଗଣତନ୍ତ୍ର' (୨୦୦୬) । ଇଂରାଜୀ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ଅଧ୍ୟାପକ ଜୟନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳଙ୍କ ଦୈନିକ 'ସମ୍ବାଦ'ରେ ପ୍ରକାଶିତ ଦୁଇଗୋଟି ସ୍ତମ୍ଭ 'ଚେତନାର ଚିହ୍ନ' ଓ 'ଦିଗବଳୟ ଏ ପାଖରେ' ପାଠକୀୟ ସ୍ୱୀକୃତି ଲାଭ କରିଛି । 'ସର୍ବସାଧାରଣ' ଦୈନିକସମ୍ବାଦ ପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି ପଂଚାନନ କାନୁନଗୋଙ୍କ ସ୍ତମ୍ଭ 'ମାନସ ମନ୍ଥନ' । 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର'ରେ ରବି କାନୁନଗୋଙ୍କ ସାପ୍ତାହିକ ସ୍ତମ୍ଭ 'ଲଘୁପାକ' ଓ 'ସମ୍ବାଦ'ରେ 'ବାଟେ ଘାଟେ' ସ୍ତମ୍ଭ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ତାଙ୍କ ସ୍ତମ୍ଭଗୁଡ଼ିକ 'କାଗଜ ବାଘ' (୧୯୯୪)) , 'କେଶବତୀ କନ୍ୟା' (୧୯୯୭), 'କଥା କିଂଚିତ (୧୯୯୯) ଆଦି ପୁସ୍ତକ ଆକାରରେ ସଙ୍କଳିତ । 'ଭିନ୍ନ ଦୃଷ୍ଟି' ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ଅରୁଣ କୁମାର ପଣ୍ଡାଙ୍କ 'ମସୀମନ୍ଥନ' ସ୍ତମ୍ଭ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି । ସେହିପରି 'ପ୍ରମେୟ' ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି ଚିନ୍ତାବିତ୍ ସୁଦର୍ଶନ ଦାସଙ୍କ 'ଧରଣୀର କାହାଣୀ' ସ୍ତମ୍ଭ । ଶୈଳେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱିବେଦୀଙ୍କ 'ମାୟା ମିରିଗ' (୨୦୦୮), 'ଲୋହିତ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଦେଶ (୨୦୧୦), 'ଏକ ଚିତ୍ର ବାଘର କାହାଣୀ, 'ସମାଜ'ରେ ପ୍ରକାଶିତ ସ୍ତମ୍ଭକାର ନିରଞ୍ଜନ ରଥଙ୍କ 'ବେଙ୍ଗ କହେ ବେଙ୍ଗୁଲି ଲୋ' (୨୦୧୭), 'ସାହାଣ ମେଲା'ରେ ପ୍ରକାଶିତ ଦେବେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦାସଙ୍କ 'ଶୁଣିବା ହେଉ ସାଧୁଜନେ' (୨୦୧୧), 'ସମାଜ' ଆଉ 'ସମ୍ବାଦ'ରେ ପ୍ରକାଶିତ ସ୍ତମ୍ଭକାର ଡକ୍ଟର ଗୋବିନ୍ଦ ଭୂୟାଁଙ୍କ 'ସାହିତ୍ୟ ସାମର୍ଥ୍ୟ ସ୍ୱାଭିମାନ' (୨୦୨୨)ଆଦି ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଆ ସ୍ତମ୍ଭ ରଚନା ସମୃଦ୍ଧ ହୋଇଛି ।

ଓଡ଼ିଆ ସ୍ତମ୍ଭ ରଚନାକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିବାରେ ସୌମ୍ୟରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ସମ୍ପାଦିତ ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ର 'ସମ୍ବାଦ'ର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି । ସ୍ତମ୍ଭକାର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତିଙ୍କ 'ଶେଷ ସ୍ତମ୍ଭ' ପ୍ରକାଶ ହେବାର ପରେ ପରେ ଅନେକ ସ୍ତମ୍ଭ ଧାରାବାହିକ ଭାବେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି । ସମ୍ପାଦକ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ନିଜସ୍ୱ ସ୍ତମ୍ଭ 'ଆମ ଘରର ହାଲଚାଲ' ଅନିୟମିତ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ଅସିତ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ସ୍ତମ୍ଭ 'ନବକଳେବର କଥା' ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ନବକଳେବରର ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଉପରେ ଲିଖିତ । ତାଙ୍କର ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଲେଖା ପ୍ରକାଶ ପାଏ 'ସାହିତ୍ୟିକ ପାଣିପାଗ' ସ୍ତମ୍ଭରେ । ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରାବନ୍ଧିକ ହରପ୍ରସାଦ ଦାସଙ୍କ 'ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଜୀବନଗାଥା' ସ୍ତମ୍ଭରେ ଓଡ଼ିଶାର ଐତିହ୍ୟ, ସଂସ୍କୃତି, ଜାତୀୟତା ସମ୍ପର୍କରେ ଅନେକ ତଥ୍ୟାତ୍ମକ ଆଲୋଚନା କରାଯିବା ସହିତ 'ଲୋକକ୍ଷେତ୍ର' ସ୍ତମ୍ଭରେ ଜଣେ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ଭାବେ ଦେଶ ତଥା ବିଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଯୁକ୍ତି ଓ ତାର୍କିକ ଆଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି । ଗୌରହରି ଦାସଙ୍କ ପ୍ରକାଶିତ ସ୍ତମ୍ଭ ହେଉଛି 'ଜୀବନର ଜଳଛବି', ଆଉ ରବିବାର ସାପ୍ତାହିକରେ ପ୍ରକାଶିତ ରାଜନୀତି ବ୍ୟଙ୍ଗ ବିଦ୍ରୁପଧର୍ମୀ ସ୍ତମ୍ଭ 'ରାଜଧାନୀ ରାଜନୀତି' । ଚିନ୍ତାବିତ୍ ଭଗବାନ ପ୍ରକାଶଙ୍କ 'ବିକଳ୍ପ ବିଶ୍ୱ', ରଣଜିତ

ଗୁରୁଙ୍କ 'ଅପ୍ରସଙ୍ଗ', 'ବିଡମ୍ବିତ ଦଶନ୍ଧି, ଜିତେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ଦାସ (ଦାଶବେନହୁର)ଙ୍କ 'କହିବାର ଅଛି', ପ୍ରଶାସକ ସୁଧାଂଶୁ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀଙ୍କ 'ଗଣତନ୍ତ୍ରର ହାଲ', ସୁଭାଷ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ 'ସରସରସ', ନାରାୟଣ ମିଶ୍ରଙ୍କ 'ଆମରି କଥା', ସରଳ କୁମାର ଦାସଙ୍କ 'ସରଳ ବିଚାର' 'ଓମ୍ ପ୍ରକାଶ ଜଗତିଙ୍କ 'ବଜାର ହାଲାଚାଲ' ଆଦି ସ୍ତମ୍ଭଗୁଡ଼ିକ 'ସମ୍ବାଦ' ପୃଷ୍ଠାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ଅନେକ ସ୍ତମ୍ଭ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି । ନିମ୍ନରେ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା । 'ନିର୍ଭୟ' ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି ଅନିଲ ବିଶ୍ୱାଲଙ୍କ 'ଏହା ବି ପ୍ରସଙ୍ଗ', ଜ୍ୟୋତିପ୍ରକାଶ ଘୋଷଙ୍କ 'ରୋଚକ କଥା', ଡ. ହୃଷୀକେଶ ମହାନ୍ତିଙ୍କ 'ମୋ କଥା', ଡ. ସମନ୍ୱୟ ନନ୍ଦଙ୍କ 'ଭିନ୍ନ ଚିନ୍ତା', ସୁଲଗ୍ନାଙ୍କ 'ଭିନ୍ନମତ', ଦେବାଶିଷ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଭାଷାଭିତ୍ତିକ ସ୍ତମ୍ଭ 'ଆମ ବ୍ୟାକରଣ', ସମ୍ବିତ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ 'ଏଇ ସହରର କଥା', ଡ.ମୃଣାଳ ଚାଟାର୍ଜୀଙ୍କ 'ବିନ୍ଦୁ ବିସର୍ଗ' । ସେହିପରି ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ର 'ଅନୁପମ ଭାରତ'ରେ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତିଙ୍କ 'ଚିନ୍ତା ଚେତନା', ଅଭୟ ଦ୍ୱିବେଦୀଙ୍କ 'ଶହୀଦ୍ ସ୍ତମ୍ଭ', ସତ୍ୟନାରାୟଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀଙ୍କ 'ତୃତୀୟ ନେତ୍ର', କର୍ଣ୍ଣେଲ ଶିବରାମ ଶତପଥୀଙ୍କ 'ବୈଦେହୀଶ ବିଳାସ' ଆଦି ସ୍ତମ୍ଭ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି । ନିରଞ୍ଜନ ଶତପଥୀଙ୍କ 'ଜିଜ୍ଞାସା', କ୍ଷୀରୋଦ ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତିଙ୍କ 'ଦୁନିଆର ହାଲ', ତୁଷାର ପାଲଟାସିଂହଙ୍କ 'ସମୟାନୁବୃତ୍ତି', ସତ୍ୟବାଦୀ ବଳିଆରସିଂହଙ୍କ ଐତିହାସିକ ସ୍ତମ୍ଭ 'ଇତିହାସର ଇତିକଥା', ଅମ୍ବିକା ପ୍ରସାଦଙ୍କ 'ସତ କହିବାକୁ କିଆଁ ଡରିବି', ଉମାପଦ (ଛଦ୍ମନାମ)ଙ୍କ 'ବାଜିଗଲେ ଦୋଷ ନାହିଁ', ତୁଷାରକାନ୍ତ (ଛଦ୍ମନାମ)ଙ୍କ 'ଦେଖାଶିଖା ଓଡ଼ିଶା', ସମରେନ୍ଦ୍ର ବଳିଆରସିଂହଙ୍କ 'ଢିଙ୍କିମହାକାଳି ଚକୁଳି', ବିଜୟ ଦାସଙ୍କ 'ଆଖି ଆଇନା' ଆଦି ଧାରାବାହିକ ସ୍ତମ୍ଭଗୁଡ଼ିକ ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ର 'ଓଡ଼ିଶା ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍'ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି । 'ସମ୍ବାଦ କଳିକା' ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ଦେବାଶିଷ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ 'ଭାଷା ଭାବନା', ଦେବାଶିଷ ରାୟଙ୍କ'ପରିବେଶ ଚିନ୍ତା', ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଚନ୍ଦ୍ର ତ୍ରିପାଠୀଙ୍କ 'ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟି', ମନ୍ମଥ କୁମାର ଶତପଥୀଙ୍କ 'ମୁଁ ଓ ମୋର ନାଟକ', ଜିତେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତିଙ୍କ 'ବିଶ୍ୱ ଶାନ୍ତି ଓ ପ୍ରୀତିର ପ୍ରତୀକ ଦଲାଇଲାମା', ଦୁର୍ଗାଚରଣ ସାହୁଙ୍କ 'ଏଣୁ ତେଣୁ', ଅଭୟ ନାୟକଙ୍କ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚେତନା ସମ୍ବଳିତ ସ୍ତମ୍ଭ 'ଚରଣେ ଶରଣ' ଆଦି ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି । ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦପତ୍ର 'ପ୍ରମେୟ'ରେ ଭାସ୍କର ମିଶ୍ରଙ୍କ 'ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ଐତିହ୍ୟ ଗାଥା', 'ସକାଳ'ରେ ସାହିତ୍ୟିକ ସାତକଡ଼ି ହୋତାଙ୍କର 'ମୋ ସ୍ମୃତି ଓ ଅନୁଭୂତି', 'ଧରିତ୍ରୀ' ରେ ଦିଲ୍ଲୀପ ଚେରିଏନଙ୍କ 'ଦିଲ୍ଲିକା ବାବୁ', 'ସର୍ବସାଧାରଣ'ରେ ପ୍ରହଲ୍ଲାଦ କୁମାର ସିଂହଙ୍କ 'ଗାନ୍ଧୀ ଚର୍ଚ୍ଚା', 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର'ରେ ଭର୍ତ୍ତୃହରି ମହତାବଙ୍କ 'ଧ୍ୱନି ପ୍ରତିଧ୍ୱନି', 'ସମୟ'ରେ ବୈଷ୍ଣବ ଚରଣ ଦାସଙ୍କ 'ତପସ୍ୱିନୀ କାବ୍ୟରେ ଜାନକୀଙ୍କ ଚିତ୍ର', 'ପ୍ରଗତିବାଦୀ'ରେ ଯାଜ୍ଞସେନୀ ସାହୁଙ୍କ 'ଭିନ୍ନ ବିଚାର', ସାରଦା ପ୍ରସାଦ କରଙ୍କ 'କୃଷି ଓ କୃଷକ' ଆଦି ପ୍ରକାଶିତ ।

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଷୟ ବା ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶୀର୍ଷକରେ ଧାରାବାହିକ ଭାବରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥାଏ । ଏ ପ୍ରକାରର ସ୍ତମ୍ଭ ମଧ୍ୟରେ 'ଧରିତ୍ରୀ'ରେ ପରିବେଶବିତ୍ ମେନକା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିବା ସ୍ତମ୍ଭ 'ପରିବେଶ ପରିଚିନ୍ତା' ଯେଉଁଥିରେ ପରିବେଶ ପ୍ରଦୂଷଣ, ଜୈବ ବିବିଧତା, ପ୍ରାଣୀ ତଥା ଉଦ୍ଭିଦମାନଙ୍କର ପାଳନ, ସଂରକ୍ଷଣ ସମ୍ପର୍କରେ ସଚେତନତାର ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ସ୍ତମ୍ଭକାର । ସେହିପରି ପ୍ରଫେସର ଫକୀରମୋହନ ସାହୁଙ୍କ ଧାରାବାହିକ ସ୍ତମ୍ଭ 'ମନର ପରିଭାଷା' । ଏହି ସ୍ତମ୍ଭରେ ସେ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱର ବିଶଦ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଛନ୍ତି । ଆଧୁନିକ ସମାଜରେ ବସ୍ତୁବାଦୀ ମଣିଶ ଅନେକ ପ୍ରକାର ମାନସିକ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇପଡିଛି । ସେହି ରୋଗଗୁଡ଼ିକର ନିରାକରଣ ସହିତ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଜନସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରିଛନ୍ତି ସେ । 'ସମ୍ବାଦ କଳିକା' ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରରେ ଧର୍ମ ତଥା ସତ୍ୟ ସାଇ ବାବାଙ୍କ ମହିମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ 'ଶ୍ରୀସତ୍ୟସାଇ ମହିମା' ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ଗୁରୁ ପ୍ରସାଦ ସରକାର ।

ଏହା ବ୍ୟତୀତ ତ୍ରିଲୋଚନ କାନୁନଗୋଙ୍କ 'କାନ୍‌ଖୋଲ୍‌କର ଶୂନ୍ ସରକାର', ମୃଣାଳ ଚାଟାର୍ଜୀଙ୍କ 'ପଥ ପ୍ରାନ୍ତରେ', 'ରୋଜାନାମଂଚ', ସଙ୍ଘମିତ୍ରା ମିଶ୍ରଙ୍କ 'ଯକ୍ଷ ପ୍ରଶ୍ନ' 'ସମୟର ଡେଣା', ଅଭୟ ଦ୍ୱିବେଦୀଙ୍କ 'ପ୍ରତିବିମ୍ବର ପ୍ରତିଦ୍ୱନି', ମଧୁସୂଦନ ମହାନ୍ତିଙ୍କ 'ବୁଲା କୁକୁରର ଝୁଲାମଣି', ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତ ଦାସଙ୍କ 'ବେପାର ବଣିଜ'. ବିଭୁତି ମିଶ୍ରଙ୍କ 'ମିଶ୍ରରାଗ', ଉମାପଦଙ୍କ 'ଆଖି ନାହିଁ କାନ ନାହିଁ', ଆଦି ସ୍ତମ୍ଭଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବାଦ ପୃଷ୍ଠାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ସ୍ତମ୍ଭ ରଚନାର ବିକାଶଧାରାକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିଛି ।

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥସୂଚୀ :

୧.. ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଭାବାନନ୍ଦ: ଭିନ୍ନ ଧରଣର ଲେଖା, ମୟୁର ପବ୍ଲିକେସନ୍, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧ମ ସଂସ୍କରଣ, ୨୦୧୩ ।

୨. ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, ସୁଦର୍ଶନ: (ସଂ) ଊନବିଂଶ ଶତକର ଦୁଇଟି ବିସ୍ମୃତ ସାହିତ୍ୟପତ୍ର : 'ଉତ୍କଳ ମଧୁପ' ଓ 'ପ୍ରଦୀପ', ଗ୍ରନ୍ଥମନ୍ଦିର, ୧ମ ସଂସ୍କରଣ, ୨୦୦୯ ।

୩. ଚାଟାର୍ଜୀ: ଡ. ମୃଣାଳ: ଗଣମାଧ୍ୟମ ଓ ସାମ୍ବାଦିକତା, ଶେଫାଳି କମ୍ୟୁନିକେସନ, ଢେଙ୍କାନାଳ, ୩ୟ ସଂସ୍କରଣ,୨୦୧୩ ।

୪. ତ୍ରିପାଠୀ, ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କୁମାର: ଭାଷା ଭାବନା, ଅପୂର୍ବା ପ୍ରକାଶନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧ମ ସଂସ୍କରଣ, ୨୦୦୭ ।

୫. ଦାସ, ମନୋଜ : ସୃଜନୀ ସମଗ୍ର, ଗ୍ରନ୍ଥମନ୍ଦିର, କଟକ, ୩ୟ ସଂସ୍କରଣ, ୨୦୧୮ ।

୬. ଦାସ, ଗୌରାଙ୍ଗ ଚରଣ : (ସଂ) ଚିତ୍ତାୟନ, ଏସ୍‌ବି ପବ୍ଲିକେସନ, କଟକ, ୧ମ ସଂସ୍କରଣ, ୨୦୦୪ ।

୭. ଧଳ, ବରେନ୍ଦ୍ର କୃଷ୍ଣ: ଖୋଲା ବିଚାର, (୨ୟ ପର୍ବ), ପ୍ରାଚୀ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ, କଟକ, ୧ମ ସଂସ୍କରଣ, ୨୦୦୩ ।

୮. ପଣ୍ଡା, ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଚରଣ: ମୋ' ସାମ୍ବାଦିକ ଜୀବନ, ଅଗ୍ନିଶିଖା ପବ୍ଲିକେସନ୍, ସମ୍ବଲପୁର, ୧ମ ସଂସ୍କରଣ, ୨୦୧୬ ।

୯. ବଳ ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ: ଜୀବନଚର୍ଯ୍ୟା, (୨ୟ ଭାଗ), ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ବଳ ମେମୋରିଆଲ ଟ୍ରଷ୍ଟ, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧ମ ସଂସ୍କରଣ,୨୦୦୧ ।

୧୦. ମହାପାତ୍ର, ପ୍ରମୋଦ କୁମାର: ଝିଟିପିଟି କହେ, (ସଂ), ଗୋପବନ୍ଧୁ ସାହିତ୍ୟ ମନ୍ଦିର, କଟକ, ୨ୟ ସଂସ୍କରଣ, ୨୦୧୭ ।

୧୧. ମହାନ୍ତି, ସୁରେନ୍ଦ୍ର : ଶେଷ ସ୍ତମ୍ଭ, ଆମ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରକାଶକ, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧ମ ସଂସ୍କରଣ, ୨୦୧୭ ।

ସହାୟକ ଦୈନିକ ଓଡ଼ିଆ ସମ୍ବାଦପତ୍ର :

'ସମାଜ' ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀକାନନ ବିହାରୀ ଦାସ

'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର' ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀଭର୍ତ୍ତୃହରି ମହତାବ

'ଧରିତ୍ରୀ' ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ତଥାଗତ ଶତପଥି

'ପ୍ରଗତିବାଦୀ' ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ବିରୂପାକ୍ଷ ତ୍ରିପାଠୀ

'ସମ୍ବାଦ' ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ସୌମ୍ୟରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ

'ସମୟ' ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ସାତକଡ଼ି ହୋତା

'ପ୍ରମେୟ' ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ କୃଷ୍ଣ ମହାପାତ୍ର

'ସମ୍ବାଦ କଳିକା' ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ଜୟଶିଷ ରାୟ

'ନିର୍ଭୟ' ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ନବିନ ଦାସ

ଗବେଷକ,

ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ବିଭାଗ

ରେଭେନ୍ସା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ,

କଟକ-୭୫୩୦୦୩